

Omavalmistatud traktoreid Lõuna-Eestist

Nõukogude ajal kasutati Eestis individuaalalimaade harimiseks sageli omatehtud traktoreid.

Paljude selliste masinate ehitajad ei töötanud põllumajanduses, vaid teenisid leiba sellest sootuks kaugel aladel.

Üks selline mees on Aleksei Peterson, Eesti Rahva Muuseumi (tol ajal etnograafiamuuseum) kauaegne direktor, kes on pärit Valgamaalt Mäekülalt Zäpste talust. Tema valmistas traktori peamiselt koos vennaga 1960. aastal, raami keevitas üks mees Keeni majandist.

Enamik põhiagregaate oli pärit veoautodelt. Tagasild oli GAZ-51 oma ja tehti kitsamaks, mootor ja käigukast saadi samuti veoautodelt, esisild ühelt traktorilt.

Masinat kasutati aastani 2000. Sellega tehti edukalt selliseid töid nagu äestamine, vedrutamine, kündmine, kartulivõtt, puude ja sõnniku vedu. Mootoriga oli mõnikord probleeme, kuid tööd said tehtud.

Kartulikasvatuseks ja heinatöök

Kui eelmine traktor oli näide sellest, et ka tehnikakaage inimene

Aleksei Petersoni valmistatud universaalne traktor.

võis traktori valmistamisega hakkama saada, siis mõnel teisel, kes niisuguse töö ette võttis, oli sel alal põhjalik ettevalmistus.

TPI haridusega mehaanik Enno Kasearu töötas üle kahekümne aasta ülikooli eksperimentaaltöökajas. Enda ja oma sugulaste maa harimiseks valmistas ta ka ise mitu traktorit.

Esimene neist sai valmis aastal 1970, sellel olid Opel Admira-

li raam ja esisild, Moskvitši mootor ja GAZ-51 käigukast. Traktorit kasutati kolhoosniku aiamaal kartulikasvatuseks ja heina niitmiseks. Niitmiseks pandi külge kahehobuseeniiduki vikat.

Põllutöök ja puude lõikamiseks

Hiljem valmistas sama mees ka teise traktori, millel olid samuti Moskvitši mootor ja GAZ-51 käigukast ning hüdraulika. See masin oli rohkem viimistletud ja hiljem ka registreeritud.

Traktor pandi kokku Tartus asuva maja keldris, Tartust käidi sellega muu hulgas Palmse lähedal Ilumäel naise vanemate juures tööd tegemas. Kuni masin veel registreeritud polnud, käis sõit pimedas. Seda traktorit kasutati lisaks põllutöödele ka puude lõikamiseks sae käivitamiseks.

Lõpuks valmistas Enno Kasearu veel ühe suurema traktori metsatöödeks, kuid selle pöördnurk tuli liiga suur. Masinat kasutati vähe ja lõpuks müüdi see ära.

KAAREL VISSSEL

Eesti Põllumajandusmuuseumi koguhoidja-arhivaar

Kenasti viimistletud isetehtud traktor kanti lõpuks isegi registrisse.